

Aan de gemeenteraad

Datum : 15 november 2022
Zaaknummer : 691158
Contactpersoon : Karen Flore
Telefoonnummer : 026 377 5607

Onderwerp: Renaissance van de Velperweg

Geachte voorzitter en leden,

Wij stellen u voor kennis te nemen van het voorlopig ontwerp van de Velperweg vanaf de Raapopseweg tot aan de grens met de gemeente Rheden.

Inleiding

Op 2 november 2021 hebben wij de raad geïnformeerd over het voornemen om de Velperweg vanaf de Raapopseweg tot aan de gemeentegrens met Rheden te gaan herinrichten, met als projectnaam "de Renaissance van de Velperweg" (zaaknummer 601597).

Het doel van het project is het verbeteren van de duurzaamheid, de klimaatadaptatie, de verkeersveiligheid, de oversteekbaarheid, de HOV-doorstroming en de stedenbouwkundige kwaliteit van het wegvak. De ambities zijn samengevat in een ambitieschets en een film die te zien is via de link:

<https://www.youtube.com/watch?v=fBrpXViQEu8>

Het afgelopen jaar is de ambitieschets in overleg met bewoners en belanghebbenden uitgewerkt tot een Voorlopig Ontwerp dat nu ter informatie voorligt.

Renaissance van de Velperweg

De Velperweg is de historische oostelijke toegangsweg van Arnhem. De weg liep langs landgoederen en was voorzien van laanbomen. In de afgelopen eeuw is de statige laan veranderd in een brede asfaltloper. Deze brede asfaltrijbaan zorgt voor de nodige problemen. De weg is onveilig, de kruispunten zijn gedateerd, het openbaar vervoer stroomt niet goed door, bij hevige regenval is er op een aantal plaatsen wateroverlast en de verbinding tussen de landgoederen en de Velperweg is verdwenen.

Met de herinrichting krijgt de Velperweg weer de allure terug die bij deze beeldbepalende straat past. In het plan is veel aandacht voor het herstel en verbeteren van het groen en de unieke interactie tussen de weg en de aanliggende monumentale landgoederen. Verder krijgt de Velperweg groot weg- en rioolonderhoud, fietsvoorzieningen, veilige kruisingen en een klimaatadaptieve inrichting

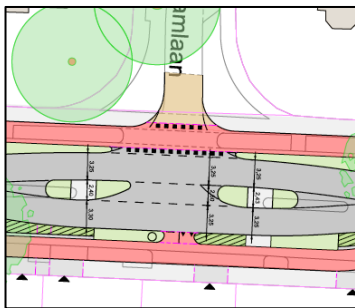
Consequenties

Verbeteren verkeersveiligheid

De Velperweg is één van de meest onveilige wegen van de Groene Metropoolregio. Dat heeft diverse oorzaken.

Ten eerste is de Velperweg naast een ontsluitende radiaal van Arnhem voor het gemotoriseerde verkeer ook een regionale fietsroute. Een drukke weg dus zonder goede voorzieningen voor fietsers. Fietsers moeten het doen met smalle fietsstroken. Dit leidt tot onveilige situaties.

Door de brede rijbaan, de hoge verkeersintensiteiten en hoge snelheden is bovendien de oversteekbaarheid voor voetgangers slecht. En dat terwijl in de omgeving veel voorzieningen liggen voor ouderen.

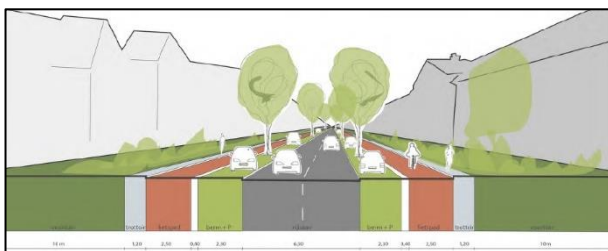

Het Voorlopige Ontwerp voorziet in de aanleg van vrijliggende fietspaden van 2,5 meter breed. Bij zijwegen en oversteken worden verkeersheuvels aangebracht. Voetgangers kunnen hierdoor in twee fases de weg veilig oversteken. Zowel het versmallen van de rijbaan als de aanleg van verkeersheuvels die de lange rechte laan doorbreken, dragen bij aan het verlagen van de snelheden.

Figuur 1. Bredere verkeersheuvels bij oversteekplaatsen.

In de nieuwe inrichting krijgen de voetganger en fietser goede voorzieningen die aan de minimale richtlijnen voldoen. De consequentie is dat er in het gedeelte tussen de Prümelaan en Huijghenslaan niet voldoende ruimte over is om aan beide zijden parkeerplaatsen aan te leggen. In de huidige situatie wordt hier aan twee zijden geparkeerd in smalle parkeerstroken. De auto staat hierdoor deels op de fietsstrook. In het Voorlopig Ontwerp zijn er geen parkeerplaatsen aan de noordzijde. Dit wijkt af van de ambitieschets. Hierin werden de parkeerplaatsen aan beide zijden van de weg gehandhaafd. De ambitieschets is gebaseerd op een ontwerp uit 2014 met een maatvoering voor voet- en fietspaden die niet voldoet aan de huidige minimale richtlijnen.

Uit het uitgevoerde parkeeronderzoek blijkt dat vooral bezoekers van instellingen en mensen die in de omgeving werken op de Velperweg parkeren en dat de parkeerplaatsen niet volledig gebruikt worden. Door het vervallen van de parkeerplaatsen zal de parkeerdruk in de omgeving toenemen. De bewoners aan de Velperweg zelf hebben hier weinig last van. Zij parkeren hun auto op eigen terrein, en hebben straks geen last meer van geparkeerde auto's die hun oprit blokkeren.

Figuur 2: Beide zijden parkeren met te smalle voetpaden

Figuur 3: Eén zijde parkeren met goede voetpaden

Datum : 15 november 2022
Zaaknummer : 691158
Pagina : 3

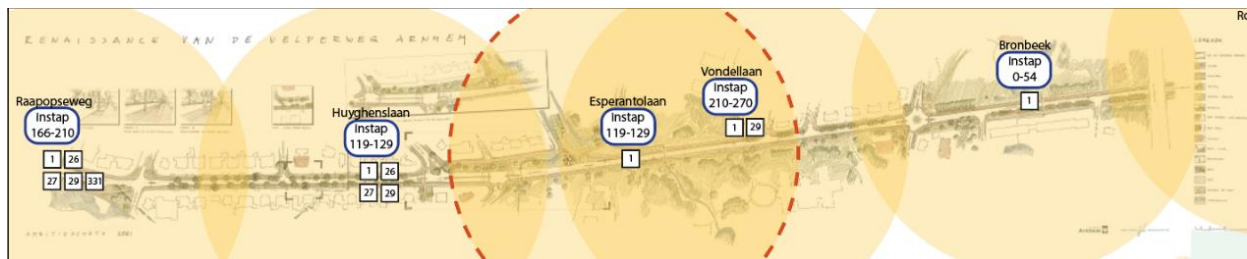
Oplossen knelpunten voor Hoogwaardig Openbaar Vervoer.

Voor de Groene Metropoolregio is een actieplan opgesteld om samen te werken aan Hoogwaardige OV-corridors. Onderdeel van het actieplan is om lijn 1 op te waarderen tot een Hoogwaardige OV-verbinding. Voor de opwaardering zijn een aantal aanpassingen nodig. Zo vertragen de complexe en gedateerde kruisingen de doorstroom van het Openbaar Vervoer. Door de aanleg van een rotonde bij de Van Remagenlaan en het verbeteren van het verkeerslicht bij de Oude Velperweg in combinatie met de Huijghenslaan wordt dit knelpunt verholpen.

Een andere aanpassing is het vergroten van de halte-afstanden, zodat het openbaar vervoer minder hoeft te stoppen. Uit onderzoek blijkt dat het invoeren van HOV een reizigersgroei oplevert. Een klein deel van de huidige reizigers 'haakt af', omdat de bus bijvoorbeeld niet meer stopt bij de in- of uitstaphalte of omdat de loopafstanden naar de (nieuwe) haltes te groot zijn. Maar er komen meer nieuwe reizigers bij. In de regio is lijn 300 een mooi voorbeeld van hoe succesvol HOV-lijnen kunnen zijn. Zowel qua reistijd, reizigerstoename als qua exploitatie.

De consequentie van het gaan voor HOV is dat we kiezen om haltes samen te voegen. In dit geval kiezen we er voor dat halte Esperantolaan wordt samengevoegd met halte Vondellaan. Dit was nog niet in de ambitieschets verwerkt.

Daarbij kan de vrijkomende ruimte goed gebruikt worden voor groen en waterberging. De halte ligt in een wateroverlastgebied. Daarnaast ontstaat er ruimte om extra bomen te planten en het zicht op de beek en landgoed te verbeteren.

Figuur 4. Bestaande bushaltes aan de Velperweg met invloedcirkels van 300 m en buslijn die de halte aandoet.

De reiziger kan uitwijken naar halte Vondellaan of halte Huijghenslaan. In de nieuwe inrichting zijn de haltes gelijkmatige verdeeld over de Velperweg. De onderlinge halte-afstanden worden ongeveer 300 meter.

We hebben goed naar de loopafstanden gekeken. Haltes Huijghenslaan en Vondellaan worden beter bereikbaar door veilige oversteken. Reizigers uit de wijk hoeven hierdoor niet verder te lopen. Alleen bewoners aan de Esperantolaan moeten verder lopen. Halte Esperantolaan ligt dicht bij verzorgingshuis Vredenhoff. Voor deze bewoners kan 100 meter verder lopen naar een halte een probleem zijn. Dit is besproken met Innoforte, de organisatie waaronder de locatie Vredenhoff valt. Innoforte geeft aan dat hun bewoners nauwelijks gebruik maken van het openbaar vervoer.

Verbeteren cultuurhistorische inrichting

De Velperweg is een van de oudste wegen in Arnhem. Het is de historische verbindingroute naar Zutphen. De weg was ooit een statige laan langs historische landgoederen en beken. De Velperweg is in de afgelopen eeuw echter veranderd in een brede asfalt rijbaan, met alle ruimte voor het autoverkeer. Op veel plaatsen is de bomenlaan verdwenen en zijn de beken ondergronds gebracht. De entrees naar de landgoederen zijn verstopt en ondergeschikt gemaakt. De vroegere verbinding tussen de kenmerkende Arnhemse landgoederen met hun sprengbeken en de Velperweg is hiermee verloren gegaan.

De hoofdstructuur bomenrij wordt met de herinrichting hersteld. Er worden bomenrijen toegevoegd tegenover landgoed Bronbeek en Sacré Coeur en de slechte bomenlaan tussen de Prümelaan en Huijgenslaan wordt vervangen. De drie monumentale beuken die hier staan, zijn in het ontwerp ingepast. De beleefbaarheid van de landgoederen wordt vergroot door de rijbaan aanzienlijk te versmallen en het groen door te trekken tot aan de versmalde rijbaan.

Ter hoogte van Sacré Coeur slingert het fiets- en voetpad straks door het groen in plaats van strak langs de rijbaan. Daardoor neemt de beleving van het landgoed nog meer toe.

Klimaatadaptieve inrichting

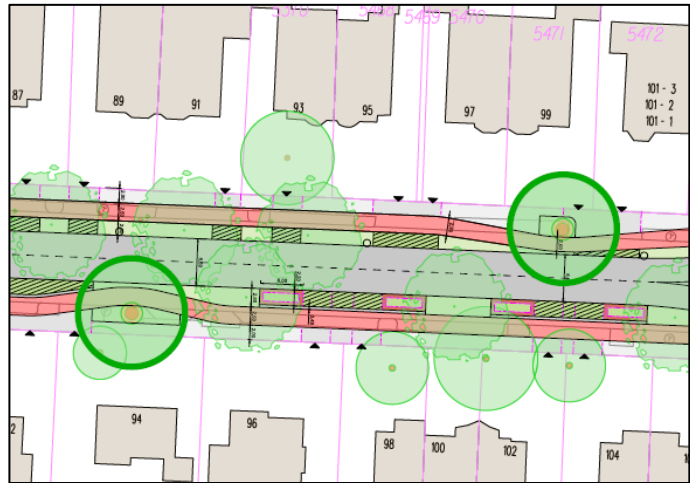
Het vele asfalt en de geringe kroonvang van bomen of het ontbreken van bomen op delen van de weg zorgen ervoor dat in warme zomers de hitte toeneemt.

Bij hevige regenval is er veel wateroverlast op de kruispunten met de Oude Velperweg. Door de enorme vlakte aan asfalt kan het water niet weg. Het water afkomstig van de weg stroomt daarnaast niet altijd de goede kant op en er ontbreken groenvoorzieningen om het water naartoe te laten stromen.

Het Voorlopig Ontwerp geeft invulling aan de Strategie Klimaatadaptatie Arnhem 2020-2030 door minder verharding en meer groen aan te leggen.

Het verharde oppervlakte neemt af door de huidige rijbaan aanzienlijk te versmallen. Daarnaast komen er wel twee vrijliggende fietspaden bij. Voor de rijbaan en de fietspaden zijn minimale breedtes aangehouden. Hierdoor blijft er ruimte over voor meer groen. In totaal neemt het groen toe met ca. 14% (exakte hoeveelheid is pas te bepalen na het Definitieve Ontwerp).

Hittestress wordt tegengegaan door het aanplanten van bomen. Aangezien de Velperweg valt onder de hoofdstructuur bomenrij, komen hier bomen die zo groot en oud mogelijk kunnen worden. De bomen krijgen hiervoor voldoende onder- en bovengrondse ruimte. In de ambitieschets was hier onvoldoende rekening mee gehouden. In het Voorlopig Ontwerp is dit aangepast en worden de bomen op eindafstand geplaatst. De consequentie is dat er niet meer bomen komen dan er nu staan, maar doordat we investeren in goede groeivoorzieningen neemt het kroonoppervlak in de toekomst wel toe. Er is voor gekozen om een kwaliteitsverbetering toe te passen en geen kwantiteit.

Figuur 5. Bestaande beuken worden ingepast

Het nieuwe profiel van de weg en het groen worden zo ingericht dat het regenwater naar het groen kan stromen waardoor wateroverlast wordt tegengegaan. Het water dat van de hoger gelegen wijken komt, wordt doorgeleid naar verder gelegen locaties, omdat de hoeveelheid water die naar beneden komt te groot is om in het projectgebied op te vangen. De exacte vorm van de wateropvang wordt in de volgende fase uitgewerkt.

In de nieuwe inrichting is overbodige verharding verwijderd en zijn de kruispunten zo compact mogelijk ontworpen. Om de bomenlaan zo ver mogelijk door te trekken en de bestaande boom ruimte te geven, is het straks niet meer mogelijk om met een voertuig linksaf de Huijghenslaan in te slaan. Dit wijkt af van de Ambitieschets. In de praktijk wordt weinig gebruik gemaakt van de linksafslaan beweging, maar is er wel veel ruimte nodig om deze mogelijk te maken. Deze ruimte wordt in het ontwerp toegevoegd aan het groen en wordt benut voor het doortrekken van de laanstructuur. Daarnaast heeft het geheel verwijderen van de afslag een positief effect op de doorstroming van het HOV en overig verkeer. Vanuit de hulpdiensten is er geen bezwaar tegen het Voorlopig Ontwerp. Voor bewoners die dicht bij het kruispunt wonen, wordt de nieuwe situatie ongunstiger, zij moeten omrijden via de Raapopseweg.

Financiën

Het project Renaissance van de Velperweg gaat de Velperweg herinrichten over een lengte van ongeveer 1,6 kilometer. De kosten hiervan bedragen ongeveer 8,4 miljoen euro. Dit is 6 ton meer dan eerder geraamd. Een deel komt door een scope-wijziging. Het omleggen van het beekriool via de Wellensteinlaan is toegevoegd aan het project, evenals het vervangen van de eerste rioolstreng in de Wellensteinlaan. Daarnaast zijn het laatste jaar de prijzen flink gestegen en is in de raming rekening gehouden met meer stijgingen in de toekomst.

Datum : 15 november 2022
Zaaknummer : 691158
Pagina : 6

Van de benodigde 8,4 miljoen euro draag te gemeente 3,8 miljoen euro bij. Andere overheden zoals provincie Gelderland, het waterschap Rijn IJssel en de ministeries OCW en I&W dragen samen ongeveer 4,6 miljoen euro bij. Nog niet alle bijdragen van de externe partijen zijn definitief beschikt. Voor een bedrag van € 1,8 miljoen is nog geen definitieve beschikking afgegeven. Enkele aanvragen kunnen pas ingediend worden als de planvorming definitief is (€ 0,6 mln.). De overige aanvragen zijn ingediend en worden op korte termijn beschikt. Bij alle genoemde subsidieverstekkers is er draagvlak en enthousiasme over het project.

Mocht de situatie ontstaan dat externe partijen hun begrote bijdrage niet verstrekken dan zal het ontwerp aangepast worden. We zetten er maximaal op in om dit scenario te voorkomen. Daarbij worden pas onomkeerbare stappen gezet/grote uitgaven gedaan zodra de dekking volledig is.

Omdat de kosten die met dit project zijn gemoeid al onderdeel uitmaken van de begroting, is geen begrotingswijziging nodig. Een nog wel noodzakelijke, maar budgetneutrale aanpassing van de begroting zullen in een verzamelbesluit worden meegenomen. Het gaat daarbij om:

- De administratieve verwerking van subsidiebeschikkingen: als de subsidiebeschikkingen ontvangen zijn, zullen deze bijdragen en de kosten die daaruit worden gedekt opgenomen worden in de begroting (per saldo budgetneutraal).

Communicatie

Afgelopen periode is met veel partijen gesproken. Voor bewoners zijn er een aantal bewonersbijeenkomsten geweest om de Ambitieschets en het Voorlopig Ontwerp te bespreken. Tijdens deze bijeenkomsten hebben we veel positieve reacties ontvangen. De Ambitieschets bevatte nog een aantal keuzes. Deze zijn tijdens bijeenkomsten aan de bewoners voorgelegd. Ook konden bewoners via de mail hun mening geven. De voorkeur van de bewoners is in het Voorlopig Ontwerp verwerkt. Voor het gedeelte tussen de Prümelaan en Huijghenslaan koos het merendeel van de bewoners voor het vervangen van de lindebomen door nieuwe bomen op een nieuwe plaats met goede groeivoorzieningen. De bewoners hebben gevraagd om bomen te planten van enige omvang in plaats van een kleinere aanplantmaat waar het Bomenplan Arnhem van uitgaat. Dit om de Velperweg meteen zijn allure te geven. In de volgende fase geven we hier een nadere invulling aan.

Naast de bewoners is ook het Boom Kwaliteitsteam Arnhem betrokken bij de afweging om de bestaande bomen te vervangen. De betrokken adviseur is positief over de zorgvuldige afweging..

Bij het gedeelte tussen de Huijghenslaan en Julianalaan viel de keuze unaniem voor de variant met fietspad langs de rijbaan in plaats van een fietsstraat over de parallelweg.

Verder is het Voorlopig Ontwerp besproken met diverse belanghebbenden, zoals Bronbeek, Vredenhoff, APCG, de Fietsersbond, TLO, de hulpdiensten, Connexxion en nutspartijen. Naar aanleiding van deze gesprekken is de Ambitieschets op enkele punten aangepast. Zo is samen met Bronbeek de rotonde bij de Van Remagenlaan uitgewerkt tot een ovatonde om Bronbeek een betere aansluiting te geven. Op verzoek van het APCG wordt nog een oversteek met zebrapad toegevoegd.

Datum : 15 november 2022
Zaaknummer : 691158
Pagina : 7

De presentatie van het Voorlopig Ontwerp aan de bewoners is opgenomen en terug te kijken via de link:
<https://vimeo.com/709028096/ae687af752>

Vervolg

Het communicatieproces met de omgeving wordt tot en met de uitvoering voortgezet. De rol van bewoners verandert van meebeslissen (over de twee varianten) en adviseren (over het VO) in raadplegen (voor het faseringsplan en Definitief Ontwerp) en informeren (tijdens de uitvoering). De bewoners worden met informatiebrieven en bijeenkomsten geïnformeerd. Aanvullende informatie staat op de website van de gemeente. Het projectteam is te bereiken via het mailadres nieuwvelperweg@arnhem.nl.

In de eerstvolgende bewonersbijeenkomst wordt het Definitief ontwerp gepresenteerd en nemen we de omgeving mee in de uitvoeringsfasering op hoofdlijnen. De uitnodigingen voor bijeenkomsten sturen we ook naar de griffie, zodat de raad op de hoogte is. De start van de uitvoering staat gepland in het tweede kwartaal van 2023 en duurt ongeveer anderhalf jaar. Een project van deze omvang zal de nodige (verkeers)hinder met zich meebrengen. Daarvan zijn we ons bewust. Voor de uitvoering wordt er een Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatieplan gemaakt gericht op bewoners, weggebruikers en OV-reizigers.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

J.H. de Baas

A. Marcouch

Bijlage

- Voorlopig ontwerp Renaissance van de Velperweg